

Iz bivšeg ruskog carstva.

Boj između saveznika Nemačke i saveznika sporazuma. — Jezgra boljševičkih četa. — Urota za obnovu carizma. — Nemački se poslanik vraća u Moskvu. — Proslava rođendana cara Karla u Rusiji. — Ukrajinski ministar-predsjednik o rusko-ukrajinskim odnosima.

Mariborska „Straža“ piše: „Jasne slike iz nemačkih izveštaja, kako je sada u Rusiji, ne možemo dobiti. Sigurno je ipak, da se vrši borba između saveznika Nemačke boljševika i saveznika antante Čeho-Slovaka. Pobjeđuju ovi posljednji. Na pomoć im dolaze Amerikanci, Englezi, Japanci ili zarobljeni Talijani i Rumunji. I Kozaci i sve, što želi da se učini u Rusiji red i da se reši Nemačka pridružuje se Čeho-Slovacima. Čeho-slovačka vojska postala je ozbiljnim neprijateljem za nemačke nacerte. Nemački listovi dapače već pišu, da će doći do provale novog velikog rata na Istoku. To je pitanje danas glavni predmet sadašnjih većanja u nemačkom velikom glavnom stanu. Bude li morala Nemačka postaviti novu armadu protiv Čeho-Slovacima i njihovim saveznicima, morat će oslabiti frontu na zapadu. A to bi bilo za nju sudbonosno.“

„Slovenec“ donosi ovaj prikaz položaja u Rusiji: U Rusiji se položaj nije razjasnio. Ovih je dana presenetio svet službeni izveštaj moskovske agencije, koji nam je naveo pol tuceta bojišta, na kojima dakako boljševički pobjeđuju, no dapače novinstvo, koje želi boljševičima pobjede, upozoruje svoje čitaoce, neka oprezno prosudjuju takove vesti, jer je i tako morala boljševička vlada, da dađe noge pod pete i da beži iz Moskve u Petrograd. Najviše posla imadu dakako boljševičke čete, čiju jezgru tvore, što već nije više nikakova tajna, nemački i austro-ugarski ratni zarobljenici. Čeho-Slovaci broje do 60.000 ljudi, ne uračunavši ovamo nekoje kosačke čete, koje su im se pridružile. U Arhangelsku je iskrcala antanta 12.000—20.000 momčadi. Očekuje se, da će boljševici navestiti Japanu rat.

Berlin, 16. Preko Stockholma se javlja, da su u Petrogradu došli na sled uroti za obnovu carizma. Urotu vodi bivši predsjednik gospodarstvene dume, Rodzjanko.

Berlin, 17. kolovoza. „Lokal-Anzeiger“ javlja, da će se Helferich, koji se vratio jučer amo iz glavnog stana, naskoro povratiti u Moskvu.

Moskva, 17. (D. u.) Posle petgodišnjeg prekida prvi put beše danas svečano proslavljen rođendan cara Karla. Pri tom sudelovaše glavari austro-ugarskih ureda, mnogi zarobljeni časnici, zastupstvo poljske kolonije i drugi. Nadbiskup Mohilevski čitao je mislu i u nagovoru setio se vladareve ljubavi prema miru.

Berlin, 19. (D. u.) Ukrajinski ministar-predsjednik Lisokup, koji sada boravi u Berlinu, primio je jučer izveštaj berlinskog „Lokalanzeigera“ i „Berliner Tageblatta“. Izjavio je, da boravi u Berlinu, da razjasni nekoja pitanja, koja su u Ukrajini proizašla iz ratifikacije brestlitovskog mira. Nadalje je ministar-predsjednik saopćio, da se ima očekivati zadovoljiv svršetak pregovora između Ukrajine i Rusije, i to na temelju ugovora iz godine 1654., koji je predstavljao uniju između Rusije i Ukrajine, no jamčio je ovoj posvećenoj samostalnosti, a s druge je strane predvideo u ratnom stanju zajedničko postupanje za obe države. O unutrašnjim je odnosima u Ukrajini saopćio ministar-predsjednik, da se vidljivo učvršćuju. Ukrajinska je žetva iznad sredine. Za izvoz dolazi u pitanje 100.000 puda žita.

Domaće vesti.

Aprovizacija. Danas 20. kolovoza, delit će se u svih sedam prodavaona aprovizacione komisije posedićima gradskih živežnih iskaznica sledeća roba: Odsečak VIII: 1 kg krušne muke za K 1.60 kg; Odsečak IX: četvrt kg pasulja (fazola) po 8 kruna — i pol kg šećera po 2 K kg; Odsečak X: 10 dkg masti ili slaninine po K 50— po kg. Dojdućih će se dana deliti marmelada i ostala količina muke.

Razdeoba živežnih iskaznica. Općinski ured u Puli javlja: Danom 20. kolovoza započeo će deljenje živežnih iskaznica za mesec rujna. Uredovni satovi ureda za iskaznice ostaju nepromenjeni i to u uredu Trg Foro od 8—12 sati a u drugima (St. Policarpo i St. Martino) od 8—2 sata popodne.

Novo pristojbine za brzojavke. C. k. Ravnateljstvo pošta i brzojava priopćuje, da će se počam od 1. rujna o. g. pri primanju državnih i zasebnih brzojavki, koji su podržene pristojbini uključivo novinskih i tiskovnih brzojavki u svim prometnim smerovima uterivati osim pristojbine po ceniku još i povlašć od 20 para za svaku brzojavku, dalje da je pristojbina za registriranje prikračenih brzojavnih naslova i posebnih dostavnih naloga za Trst, Primorje Kranjsku bila ustanovljena sa 50 K (pre 40 K) na godinu.

Pesnik Vladimir Nazor odlazi iz Kastva. Zaredarski „Narodni List“ saznaje da pesnik Vladimir

Nazor napušta svoje mesto kao ravnatelj muške preparandije u Kastvu. Hrvatska ga je vlada primila kao profesora jedne zagrebačke srednje škole, gde će takodjer preuzeti uredništvo dječakog lista „Omladina“. — Ma da Nazor nije u Istri, pa ni u samom svom delokrugu javno istupao, već se držao uvek povučeno, rekao bi skoro reakcionarski, ipak nam nije ugodno da nas ostavlja pesnik „Hrvatskih krajeva“, „Novih pesama“ i pisac našeg „Velog Jože“. Neugodnije nam je to više, što ne znamo, kakva će sila zapremiti ono važno mesto, gde se on dosad nalazio. Jer dosad, i ako nisu bili mladi vaspitani u modernom duhu i temeljito, realno, u radikalnom smeru ipak im nije bila misao trevana raznim krivim i otrovnim predodžbama, kako n. pr. u nekoj gimnaziji. Skrajno bi već bio vreme, da se narodna inteligencija i vodeći narodni ljudi prenu iz letargije, pa da kontroliraju, kako se na našim srednjim zavodima odgaja naša omladina.

Dopisi iz Istre.

Proslava carevog rođendana u Poreču. Javljaju iz Poreča: Prigodom rođendana Njeg. Veličanstva cara, čitana je bila u porečkoj basilici od monsignora biskupa dra. Pederzolla sa celim kaptolom svečana misa sa Tedeumom. Kod svečane službe božje prisustvovala su sve civilne i vojne oblasti i mnogobrojno općinstvo. Misa bila zaključena carskom himnom. Mesto je bilo ukrašeno zastavama.

Trulež na oprtaljskoj aprovizaciji. Pišu nam iz Oprtija: „Izmed toliko jauka i teleka neka se čuje i naš očajnički vapaj, neka čuju gosp. Mels i Lasciac, neka čuju naši zastupnici, a osobito članovi aprovizacionog odbora za Istru sa dr. Kureličem na čelu, te se ne puštaju varati i zaslepljivati na čestim sastancima u Trstu, neka jednom od generalne debate prodju na specijalnu, neka prisile gosp. Lasciaca, da ispita, u čijim su rukama aprovizacije u porečkom kotaru. Kako se deli ono žaku hrane našem tužnom kmetu, koji umire u da umreti ne može, dok se na njegov račun privilegovani graditelji. Mestance Oprtalj, kako je unicum u divljačkim, prostačkim demonstracijama i napadajima na kukavnog kmeta, tako je unicum i u zloporabi aprovizacije. Drugde je još tako, tako, a u Oprtlju uprav naopako. A što je najgore, najneverojatnije, najsmetnije, pače zloporaba neurednosti, priznaje kot. poglavarstvo, poznaje i priznaje gosp. Lasciac, priznaje aprovizacioni odbor za Istru na sednici u Trstu, priznaje dr. Renkin, komu bi naloženo da revdira aprovizaciju u Oprtlju, pak? Ništa.“

Aprovizaciju u Oprtlju vodilo je pune dve godine načelnik Fakin uz pomoć braće Lugh, općinskog tajnika i pisara na svoj račun, bez nikakve kontrole, te kažu da si je nagomilao toliko imetka, da je kupio dve krasne vile u Portorože, a oprtaljska općina tereti siromašnog kmeta novim adicijonalima. Kako se je delila hrana i uz koju cenu moglo bi se na daleko i široko opisivati te nabrajati kod toga sve tuge i žalosti, koje je kod toga pretrpeo naš bosonogi i ispačen narod. Kada je načelnik Fakin uvideo, da mu je unosnije baviti se drugim poslom, prepuštio aprovizaciju općini, odrekao se načelnštva, naravski posle je osegurao sina Angela kod rekvizicije sena. Kot. poglavarstvo i gosp. Lasciac imenova odmah drugi aprovizacioni odbor, predade blagajnu aprovizacije tajniku Lugh, vodjenje knjiga njegovu bratu, a naručivanje Andjelu Fakin. Tako ostala na kormitu opet tvrtka Fakin-Lugh i slabijem izdanju. Što učinise gg. Mels i Lasciac posle što svečano obećahu, da će nepravde popraviti i nerede urediti? Oni sami rekoše hrvatskom odaslanstvu iz Oprtlja, da se ovako ne može napred, da je to protuzakonito. Oni sami uputiše odaslanstvo, da bi se aprovizacija podelila, da sastavi odbor i podastre molbu njima. Aprovizacioni odbor bi izabran, molba potpisana od svih kmeta, bi prikazana kot. poglavarstvu, a prošla tri meseca, da ni odgovora primili nismo, a i nećemo, ako se koji naš zastupnik ne makne i u pomoć priskoči, ili ako naši članovi aprovizacionog odbora ne reku jednom za uvek gosp. Lasciacu: ovako se dalje ne može i prisile ga, da stvar napokon uredi. Gospodo zastupnici i prvaci: Uz veliku zavite se malo i sitnom politikom, obazrite se malo i na zapadnu Istru, osobito na porečki kotar, zagrmite našim tlačiteljima da prestanu jednom ili razbijte svaki odnosaj s njima, jer ne čete vi nikada stvoriti Jugoslavije bez naroda, a želite li imati u odlučnom času uza se narod, nezapuštajte ga sada u najvećoj bedi i nevolji. Već je hora, da se oda sna probudimo. Potlačeni i zapuštenikmeti u Oprtlju.

Dnevne vesti.

„Hrvatskoj Državi“. Polemika, osobito u dnevnoj štampi u Hrvatskoj uobičajena, žučljiva, ujedljiva i nestvarna polemika, neprirodna je i nezdrava. To je jedno, bogzna otkuda k nama donešeno zlo, da se smatra velikom čašću drugoga u igri reči nadmudriti. Polemikom naučenom, neiskrenom, neotvorenom i nejasnom samo se još više pomućuje naravno bistriu čitatelja. Zato držim, da je takva vrst polemike („Hrvatska Riječ“, „Hrvatska“ ponešto i „Hrvatska Država“) silno štetna, te se je u kuliko

možemo i čuvamo. „Hrvatska Država“ piše u „Nek nam se ne zameri!“ protiv upotrebljanja mule „S. H. S. onde, gdje je ne treba, t. j. sudeluju Slovenci, Hrvati i Srbi, već samo deo tog naroda. Ma da nije jasno izraženo komu je to upereno, zaključili smo ipak, da odnosi valjda na jugoslavensku omladinu morju, na „Primorske Novine“, a ona ujedini čenica, gdje je govora o ekavštini, na Htelo bi se, da se borimo za ime, i da bismo samo dobri Hrvati, a onda tekar Jugoslavije malo istorijskih podataka ne bi ipak ni ovo suvišno. Naš se narod u Istru doselio na vohova iz Dalmacije, Bosne, Crne Gore. Bila jugoslavenska sela bez ikakove plemenske tosti. Da su celi krajevi bili naseljeni onim jugoslavenskog plemena, što se danas nazivlj imade mnogo dokaza u govoru, u narodnim čajima, navikama, pesmama što imadu itd. Našavi u novu postojbinu pod novoga gospodara značaj se narodne pripadnosti sve više gucelo je pleme, što se u Istru naselilo dobilo nov značaj: Istarski. Nisu to više bili ni Dintinci, ni Bošnjaci ni Crnogorci, (o pripadk hrvatsko-srpskoj ili hrvatskoj ili srpskoj nosti nije bilo nikad ni govora) već postadostriani ili još bolje: Istrijanci, a takvi su delom i danas fizički zdravo, jako i vruće pleme, koje je usisalo još k tomu nekoliko talijanskog elementa, ostalo je do danas budjeno. Postadoše svi katolici, osim seoca između Vodnjana i Fažane, koji osta pravotok s pravoslavnom crkvenom općinom i slavnim sveštenikom u katoličkoj okolici pokatoličenoj zemlji. No sve to ništa ne čin katolički seljaci iz dalekih krajeva, beže k slavnom svešteniku, neka u nevolji blagoslovanje, jer kažu da je on pop „od starine“ stare knjige, više znađe i ima velu moć. I taj rojski pop ima za celu južnu Istru posebno značenje. No uza sve to, oseća to pokatosrpsko pleme u južnoj Istri jako dobro hrvatsko se hoće dokaza, gdje se Srbin odrekao narodnog imena, za koje leži njegova ljubav svesno u njemu zatojena, to je učinio Srbi južne Istre. Istrani nisu bili nikada nacijon onakvi Hrvati, kaošto su Hrvati u banovini, njihovim žilama struji izmešana krv sviju triju mena trojedinog nam naroda. To je takodjer od uzroka zašto je naš list jugoslavenski dakle i hrvatski i srpski a i slovenski. „Hrvatska Država“ je glasilo banovinske „Starčevićeve strava“, dakle ima svoj stranački program, i što je stranci i programu u prilog to je za naški organ sveto i nepobitno, kao što je sviju stranaka. Ljudi oko tog lista u prvom redu Hrvati, a u drugom tekar Jugoslaveni, do mislimo obratno. No mi se medjusobno ipak zumemo, samo ako je dobre volje. Ali čemu p žučljivo, ujedljivo, s visokoga? Čemu govori sebi, kao o savršenosti, a o drugima, kao o žima? Zar ne bi bilo umesnije, kad bi „Hrvatska Država“ bila novinarskom kronikarskom dužnost konstantovala. „Hrvatski List“, koji izlazi u počeo je da izlazi sav pisan ekavštinom, te nazato... itd. — Uostalom veoma nerado napisali gornje reči. Bile kakve bile, ipak je i to mudriranje, a nadmudriranjem se mnogo mudrostivava; nego li napornim žilavim radom.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: S Miška; lučko lečničko nadzorstvo na Nj. V. brodu „Garn lečničko nadzorstvo u vojarni ratne mornarice: pu ustaški lečnik dr. Teichmann.

Ruski zarobljenik uhvaćen, Lučki admiralat javlja, ruski zarobljenik Rogon Šimun, koji je pobjegao bio nekih dvadesetak dana, sada uhvaćen, te se njegovu prnanje ima obustaviti.

Lučko lečničko nadzorstvo. Od 20. o. m. svi će brodovi biti po ređu opskrbljeni lečnikom. Time otpada sadašnje stalno lečničko nadzorstvo na brodu Nj. V. „loni“. Ime broda, koji bude na ređu u nadzorstvu, bi dan prije saopćeno u zapovedi lučkog admiralata.

U c. i k. konsumu prodaje se različita bazarska kao: četke za odelo i cipele, aparati za brijanje, vojni noževi, novčarke, električne baterije, nadomestak za sapuni za brijanje i pranje, tuljčići i papir za cigare i drugo uz dosta niske cene.

Mali oglasnik

Prodaje se kuhinjski ormar sa staklom, ormar za vodu i jedan kovčeg. Pregledati od 5 i pol do 8 sati na večer u ulici Helgoland br. 36.

Kupio bih glasovir iz druge ruke, ali dobro održan. — Ponude sa opisom glasovira te oznakom cene poslati do 10. rujna 1918. na adresu: Josip Brnobić, učitelj, Cepić, z. p. Kršan.

Traže se uz hranu i visoku plaću: ditelji, drvodelci, stolari, varli, strojari i kamenoloci. Nastup radnje odmah. — se kod Peller Kobl, „Neptun“, ul. Minerva b. od 8—12 sati pre i od 5 sati posle podne.

Rabljeno pokućstvo kupuje i prodaje tvrtka P. M. Barbanić, Sišanska ulica.

Podupirajte našu Družbu!

Ujedini... ENA listu: U pret... za citavu god. K. 4... za polugodište K. 3... tromesečno K. 12... za mesec K. 4... u mal... koji 16 fl. pojedini... OGLASNI primaju... upravi lista trg. Cesta...

Istorijski

Ljubljana... veći iz nas, piše... je odličijem... gostove, izaslanik... zastupnike Jugos... sudeluju pri ustr... političkim većanj... jugoslavenskog n... svak praških istorij... voze bio je u Lj... medju tri slave... zajednički bore za... urede svoju bud... bljanski župan dr... vi put odvažne... vima jedinstvene... Severnog mora... je fronta, koju ne...

Narodni

je trajala u petak... subotu ujutro, ust... za Sloveniju i Istr... Narodni Svet... goleme važnosti... svoje osamljenost... organizovanom i... osovi na čvrste i... nacionalno i da s...

Slavenska

biskupa i župa... setiše kneza bisk... češkog, poljskog i... Stanek, Glombinski... pozdravio je kneza... kakvog Česi zalib... onski čestitao ju... medju svojim crk... stoji u svojoj iskr... ređu s najslavnijim... narič dao je izra... goji vasceli Jugos... prema crkvenome... Jugoslavije. Knez... bezno, ističući, da... svoju dužnost, ako... mu naroda postav... jugoslavenskog nar... like dužnost hoće... sata posle podne... ljanskog župana d... voru zadržali pola...

Sednica Ju

subotu posle podne... dvorani hotela „Uni... plenarnu sednicu, k... hrvatsko-srpske ko... bosanski narodni v... bati, u koju poseg... čeno obzirom na... na očajne prehran... daje na istoku, te... u Bosni i na bedu... umiranje naše dec... gacija i carevinskog... testuje ponovno pro... saobraćaj zastupnika... štampe i zabranjuje... novinstva.

Većanje po

slavenskih poli... slavenskoga kluba... čeških i jugoslavens... kojih je pročitao d... predsednika Poljs... beše izdan ovaj kom... Konferenca, na... dne 17. kolovoza i... Jugoslaveni, bavila... socijalnim i gospod... tiču ostvaranja samo... tanjem, kako da se t... medju sobom. (Jedan... konstatovala posvem... gata, tako u pitanju... ničke taktike, s kojom... dij.

U gostovima... petak i subotu bejahu